

HØRINGSSVAR

Dokumentations- og Rådgivningscentret
om Racediskrimination (DRC)
Nørre Allé 7
2200 København N

J.nr.: 2005/4000-69

Dokumentations- og Rådgivningscentret om Racediskriminations bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af udlændingeloven og ægteskabsloven.

AD lovforslagets §1, nr. 3 vedr. udlændingeloven §9, stk. 3

DRC er positive overfor, at det nu også i udlændingelovens §9, stk. 3 bliver indskrevet, at hensynet til familiens enhed skal indgå i udlændingemyndighedernes skønsudøvelse. Efter vores opfattelse har det hele tiden været myndighedernes forpligtelse at undersøge, hvorvidt et afslag på familiesammenføring ville være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, herunder særligt Den europæiske Menneskerettighedskonvention art. 8.

DRC kan konstatere, at der stadig træffes afgørelser fra Udlændingestyrelsen og Integrationsministeriet, hvor der ikke lægges vægt på den herboendes muligheder for at tage ophold i den udenlandske ægtefælles hjemland. I disse sager bliver der alene foretaget en sikkerhedsvurdering af herboende flygtninges/danske statsborgere med tidligere flygtningestatus' muligheder for indrejse og ophold i ægtefællens hjemland. "Hensynet til familiens enhed" har dog i enkelte konkrete sager også været udstrakt til at gælde herboende ægtefæller, der vil have uforholdsmæssige store vanskeligheder ved at bosætte sig i ægtefællens hjemland, selvom de ikke er direkte asylrelevant forfulgte, jf. dom fra Den europæiske Menneskerettighedsdomstol Sen ctr. Holland nr. 31465/96 af 21. december 2001. At denne afvejning rent faktisk bliver anvendt af udlændingemyndighederne nødvendiggør efter DRC's opfattelse, at denne afvejning ikke kun er en del af udlændingemyndighedernes praksis, men bliver skrevet direkte ind i lovteksten på samme måde som i lovforslagets §1, nr. 3 for på denne måde at øge retssikkerheden for ansøgere om familiesammenføring.

AD lovforslagets §1, nr. 4 vedr. udlændingeloven §9, stk. 5

DRC glæder sig over, at det nu bliver skrevet ind i selve lovteksten, at der eksisterer undtagelser til det generelle krav om modtagelse af støtte efter lov om aktiv socialpolitik og integrationsloven. DRC kan i denne sammenhæng henvise til en konkret sag (Fatime Puzo), hvor en kommunes økonomiske støtte til opnåelse af taxa-kørekort til den herboende ægtefælle og dermed mulighed for selvforsørgelse, gav udslag i et afslag på familiesammenføring. Det er derfor yderst velkomment, at der bliver skelnet mellem ydelser, der kan være beskæftigelsesfremmende og ydelser der ikke er det. DRC så dog gerne, at opregningen af ydelser, som ikke senere hen automatisk ville blokere for en familiesammenføring blev udvidet til f.eks. også at gælde mere løbende ydelser udbetalt i forbindelse med f.eks. barsel, arbejdsskader og sygdom, og dermed ydelser, som er forårsaget af omstændigheder, som modtageren ikke nødvendigvis har haft kontrol over.

Særligt skal det nævnes, at den nuværende praksis i forbindelse med afslag på

familiesammenføring på grund af udbetalte ydelser ved barsel især rammer kvinder, og er diskriminerende i forhold til, om man er medlem af en a-kasse og dermed kan få udbetalt barselspenge derfra, eller om man ikke er det. Da DRC ikke går ud fra, at det er regeringens hensigt at tvinge folk til at være medlem af en a-kasse, bør kvinder som modtager barselspenge fra en a-kasse og fra deres kommune ligestilles.

Yderligere skal det bemærkes, at Danmark er forpligtet til at sikre kvinder lige rettigheder med mænd i forbindelse med social sikring, jf. Konventionen om kvinders Rettigheder art. 13. Det er DRC's opfattelse, at den nuværende udformning af udlændingelovens bestemmelser om familiesammenføring i forhold til kvinder, der modtager barselspenge fra kommunen, er i strid med Danmarks forpligtelser efter konventionen, idet bestemmelserne forringer kvinders muligheder for at opnå familiesammenføring i forhold til mænd, der i mindre omfang tager barsel.

AD lovforslagets §1, nr. 32 - 36 vedr. udlændingeloven §42f

DRC er glade for, at afviste asylansøgere ifølge lovforslaget ikke bliver henvist til at forholde sig passivt, mens de venter på udsendelse, men i stedet bliver tilbudt undervisning. DRC undrer sig dog over, at afviste asylansøgere, der medvirker til udrejsen og afviste asylansøgere, der ikke medvirker til udrejsen ikke efter lovforslaget får tilbudt den samme grad af undervisning i f.eks. dansk. Ifølge lovforslagets side 24 skal afviste asylansøgere, der medvirker til udrejsen:

"...kunne gives danskundervisning, i den udstrækning danskundervisningen skønnes at være en nødvendig forudsætning for tilegnelsen af færdigheder, der afgørende vil hjælpe den afviste asylansøger til at starte selvstændig virksomhed eller opnå beskæftigelse ved en tilbagevenden til hjemlandet".

Idet det må formodes at være lige vigtigt for afviste asylansøgere, der medvirker til udrejsen som for afviste asylansøgere, der ikke medvirker til udrejsen at opnå færdigheder til at kunne starte selvstændig virksomhed eller opnå beskæftigelse ved tilbagevenden til hjemlandet, bør der efter DRC's opfattelse gives lige muligheder for de to grupper til at realisere dette.

AD lovforslagets §1, nr. 22 vedr. udlændingeloven §33, stk. 4

Vedrørende det foreslåede fremrykkede ansøgningstidspunkt i sager om humanitær opholdstilladelse skal det bemærkes, at det virker besynderligt, at man ønsker at ændre den eksisterende fremgangsmåde med den begrundelse, at den nuværende lovgivning rent faktisk bliver brugt og at ministeriet i den forbindelse forventer at skulle behandle ca. 1000 ansøgninger om året, jf. lovforslagets ss. 8 og 12. Ved at fremrykke ansøgningstidspunktet er det efter DRC's vurdering mere sandsynligt, at samtlige asylansøgere også vil søge om humanitær opholdstilladelse i forbindelse med indgivelsen af ansøgning om asyl, idet de efter lovforslaget i modsat fald mister muligheden for, at deres ansøgning om humanitær opholdstilladelse bliver tillagt opsættende virkning.

Det virker efter DRC's opfattelse snarere som om man med lovforslaget forsøger at afkorte perioden med processuelt ophold i Danmark, frem for at mindske arbejdsbyrden i ministeriet i forbindelse med behandlingen af ansøgninger om humanitær opholdstilladelse. Dette er da også udtrykt på lovforslagets s. 13.

DRC er af den opfattelse, at det i stedet ville være hensigtsmæssigt at tillægge alle ansøgninger om humanitær opholdstilladelse opsættende virkning - også ansøgninger der indgives efter endeligt afslag på asyl i Flygtningenævnet - idet en eventuel imødekommelse af ansøgning om humanitær opholdstilladelse altid vil

være begrundet i helbredsmæssige årsager eller andre tungtvejende grunde, som ved det nuværende lovforslags udformning kan risikere at være blevet forværret ved udrejse til hjemlandet i den periode ministeriet er om at behandle ansøgningen om humanitær opholdstilladelse. Dette hensyn bør veje tungere, end behovet for at afkorte et processuelt ophold i Danmark.

Idet DRC dog anerkender det praktiske i, at undersøgelser vedrørende ansøgninger om humanitær opholdstilladelse iværksættes så hurtigt som muligt af hensyn til eventuelle behandlingskrævende sygdomme, ser vi som udgangspunkt positivt på muligheden af, at sådanne undersøgelser kan iværksættes allerede i forbindelse med indgivelse af ansøgning om asyl. I den forbindelse kan regeringen gå skridtet ud og tillade, at alle kan indgive en ansøgning om humanitær opholdstilladelse – også selvom man ikke har indgivet en ansøgning om asyl. På den måde vil regeringen kunne sikre en endnu hurtigere behandling af alvorligt syge ansøgere og dermed mere effektivt sikre de i lovforslaget omtalte hensigter med fremrykkelsen af tidspunktet for indgivelsen af ansøgning om humanitær opholdstilladelse.

DRC skal dog påpege, at der er forskel på, om man har opnået asyl eller humanitær opholdstilladelse i forbindelse med en eventuel senere indgivelse af ansøgning om ægtefællesammenføring. I sager hvor den herboende ægtefælle har flygtningestatus i Danmark, bliver der af Udlændingestyrelsen foretaget en sikkerhedsvurdering af vedkommendes muligheder for at indrejse og tage ophold i den udenlandske ægtefælles hjemland. Denne sikkerhedsvurdering foretages ikke i tilfælde, hvor den herboende ægtefælle har humanitær opholdstilladelse i Danmark, og det kan dermed være vanskeligere for en person, der har humanitær opholdstilladelse i Danmark at opnå ægtefællesammenføring. Det er ifølge lovforslaget uklart, om den nuværende praksis med hensyn til at udlændinge der både opnår humanitær opholdstilladelse og derefter bliver meddelt asyl, fortsat kan vælge mellem de forskellige opholdstilladelser. DRC anmoder om, at dette bliver præciseret i det færdige lovforslag.

AD lovforslagets §1 nr. 45 vedr. udlændingeloven §44c

Vedrørende de i lovforslaget opregnede tiltag i forbindelse med genopdragelsesrejser, skal det bemærkes, at DRC støtter muligheden for, at børn kan generhverve deres opholdstilladelse i Danmark efter et længere udlandsophold.

Vi noterer os, at der i lovforslaget er lagt op til, at børn skal kunne familiesammenføres i Danmark, hvis de risikerer repressalier fra deres familie i hjemlandet eller risikerer at blive udsat for et tvangsægteskab. Det er dog svært at se, hvordan denne mulighed i praksis skal kunne lade sig gøre, idet det er de herboende forældre, børnene skal familiesammenføres med, og at disse i konkrete tilfælde, hvor der er risiko for et forestående tvangsægteskab i hjemlandet, næppe vil ansøge om familiesammenføring, før tvangsægteskabet er gennemført. Derfor er det DRC's opfattelse, at hvad der forekommer som en lempelse i lovforslaget reelt ikke vil forbedre børns mulighed for at vende tilbage til Danmark efter et længerevarende udlandsophold.

København, 21. november 2005